

MUSEU
ARENYS
DE MAR

EL VENTALL ISABELÍ

Ventall

Núm. reg: 3356

23 x 44 cm

Barillatge de fusta d'olivera
trepada i daurada. Paper i
gasa pintada

1865-1880

Ventall probablement d'estil alfonsí amb el país de paper i gasa, la franja superior de paper està pintat amb la representació de dues figures: un home i una dona vestits a l'estil de finals del XVIII en un paisatge que sembla una granja, entre les figures poms i garlandes de flors. La franja amb teixit gasa està pintada amb flors en garlandes, en el centre i a les dues cantonades uns instruments musicals. A tot el país hi ha incrustacions de lluentons. El barnillatge és de fusta d'olivera trepada amb sanefa circular pintada de daurat i sanefa floral pintada en blanc i daurat.

Ventall

Núm. reg. 3359

Paper imprès i pintat amb barni-
llatge d'ivori amb incrustacions
metàl·liques
1851-1875

Ventall d'estil isabelí amb el país de paper imprès en les dues cares amb escenes romàntiques de nobles en jardins, en una de les escenes unes dones acompanyades amb dos homes vestits amb capes i espases com en el segle XVII, a les dues bandes del país una decoració amb filigranes daurades. A l'altre banda el dibuix, la escena representa tres dones i un home en un jardí i al fons un palau del segle XVIII. El barnillatge és d'os treballat amb incrustacions metàl·liques, trepes i gravats formant dibuixos d'aus i flors alternativament.

EL VENTALL ISABELÍ

Josefa García de Solís
Antonio María Esquivel
1852
© Museo Nacional del Prado

El ventall ha estat un complement imprescindible per a les dones principalment de classes benestants. A Europa el seu ús es va generalitzar a partir del segle XVI, però pren especial protagonisme a partir del segle XVIII fins el primer quart del segle XX. Es tracta d'un objecte amb un fort valor simbòlic que s'ha mantingut fins l'actualitat a pesar que el seu ús s'ha restringit considerablement.

El ventall en el segle XIX va esdevenir un complement imprescindible de les dones d'una classe social emergent: la burgesia que reclamava nous models. En aquest període, a Espanya, apareixen tallers, especialment a València, en els que treballen diversos artesans especialitzats, uns en el treball del barnillatge, altres encarregats de realitzar les escenes del país del ventall o puntaires i brodadores que realitzaven els teixits...

Els ventalls de mitjans del segle XIX, els denominats ventalls isabelins, es caracteritzen per les representacions historicistes que omplen els països d'escenes d'inspiració clàssica o galants que recorden els gustos del segle XVIII. En aquesta època el barnillatge pren una gran importància i es fa cada cop més carregat amb la utilització de materials nobles com l'os o l'ivori, les pales tenen formes arrodonides i estan molt decorades. Una de les tècniques de decoració més utilitzades va ser el "piqué" la incrustació de petits elements de metall en el barnillatge.

En el període posterior, l'alfonsí, els ventalls presenten escenes més simples amb figures femenines amb túniques lleugeres, elements florals i simbòlics, com a materials s'utilitzen robes com la gasa. Per al barnillatge també s'utilitzen materials com l'ivori, l'os o la fusta.

Més informació:

https://www.madrid.es/UnidadesDescentralizadas/MuseosMunicipales/MuseoDeHistoriaDeMadrid/EspecialInformativo/ficheros/mh_abanicos.pdf

<https://www.patrimonionacional.es/colecciones-reales/abanicos>

<https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:a371c998-3eec-45cc-aa05-87ef185c66ea/piezames-junio-2010.pdf>